Natuurlijke sterfte (on)menselijk?

zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust

Marcel Vossestein, voormalig voorzitter Natuurbeschermingscommissie KNNV

De ‘wilde zwijnenbom’ op de Veluwe

Analyse hoe instabiel de populaties wilde zwijnen op de Veluwe raken en worden gemaakt, maar ook hoe stabilisatie mogelijk is

DE ‘TURBOJACHT’ OP DE VELUWE

De commerciële exploitatie van wettelijk beschermde dieren als kritiekloos voorpaginanieuws

Analyse van het meer dan mislukken van de opzet van de Flora- en faunawet in het faunabeheer op de Veluwe met gevolgen als na twee jaar 76% meer reeaanrijdingen en 149% meer zwijnaanrijdingen in 2008 dan in 2006, waarvoor eenzijdige kennisbeelden en kennisverwerving bij de overheid en in de samenleving alle ruimte laten.

Nunspeet, 13 mei 2009
Onderwerp: Bord in nationale succeskleur, maar er achter is het wild nog steeds panisch! [aanvulling op nota “De ‘turbojacht’ op de Veluwe”]

Geachte mevrouw Verburg, heer Keereweer en leden van de Tweede Kamer en van Provinciale Staten van Gelderland en alle anderen,

Plots is er toch iets verfrissends, iets nieuws dat je aandacht trekt. Een bord in onze nationale succeskleur:

Een fraaie vernieuwing. Maar achter de borden leek de rust helaas maar aarzelkijk terug te keren. Begin april - na officiële sluiting van de jacht (of sluiting van de officiële jacht?) op 15 maart - zoelden enkele varkens weer. Één schuurde zich weer aan een boomstronk. Maar dat is weer over. Op plekken waar je tot twee jaar geleden nog groepen zag - een rotte wilde zwijnen of roedel dam- of edelherten - kom je eenlingen tegen. Als ze samen zijn, houden ze onderling zo’n eertig meter afstand. Het zijn nog de doorgewinterde overlevers die over zijn.

“Op naar VeluweNatuurlijk!”

Analyse van de noodzaak, middelen en mogelijkheden om op de Veluwe en ook elders een zo natuurlijk mogelijk leven van de fauna te waarborgen,
als reactie op het concept van het Faunabeheerplan Gelderland 2009-2014.

Normen en waarden inzake de toppers van onze fauna

Veluwse nevels versus de klaarheid van de Oostvaardersplassen

Analyse hoe natuurlijk beheer vooral een verbinding tussen beide gebieden kan vormen, waarbij een ECO-KEURMERK FAUNABEHEER ondersteuning kan bieden

Hollandse damherten tussen uitersten

Veluwse lessen voor Hollandse damherten

Analyse dat natuurlijk beheer van de Hollandse damherten waarschijnlijk verrassend dichtbij ligt, waarbij een ECO-KEURMERK FAUNABEHEER ondersteuning kan bieden

“Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust” - Marcel Vossestein

Natuurlijke sterfte

Voor de mens is de natuurlijke dood uitgangpunt

De natuurlijke sterfte onder dieren in ons land is jaarlijks gigantisch:

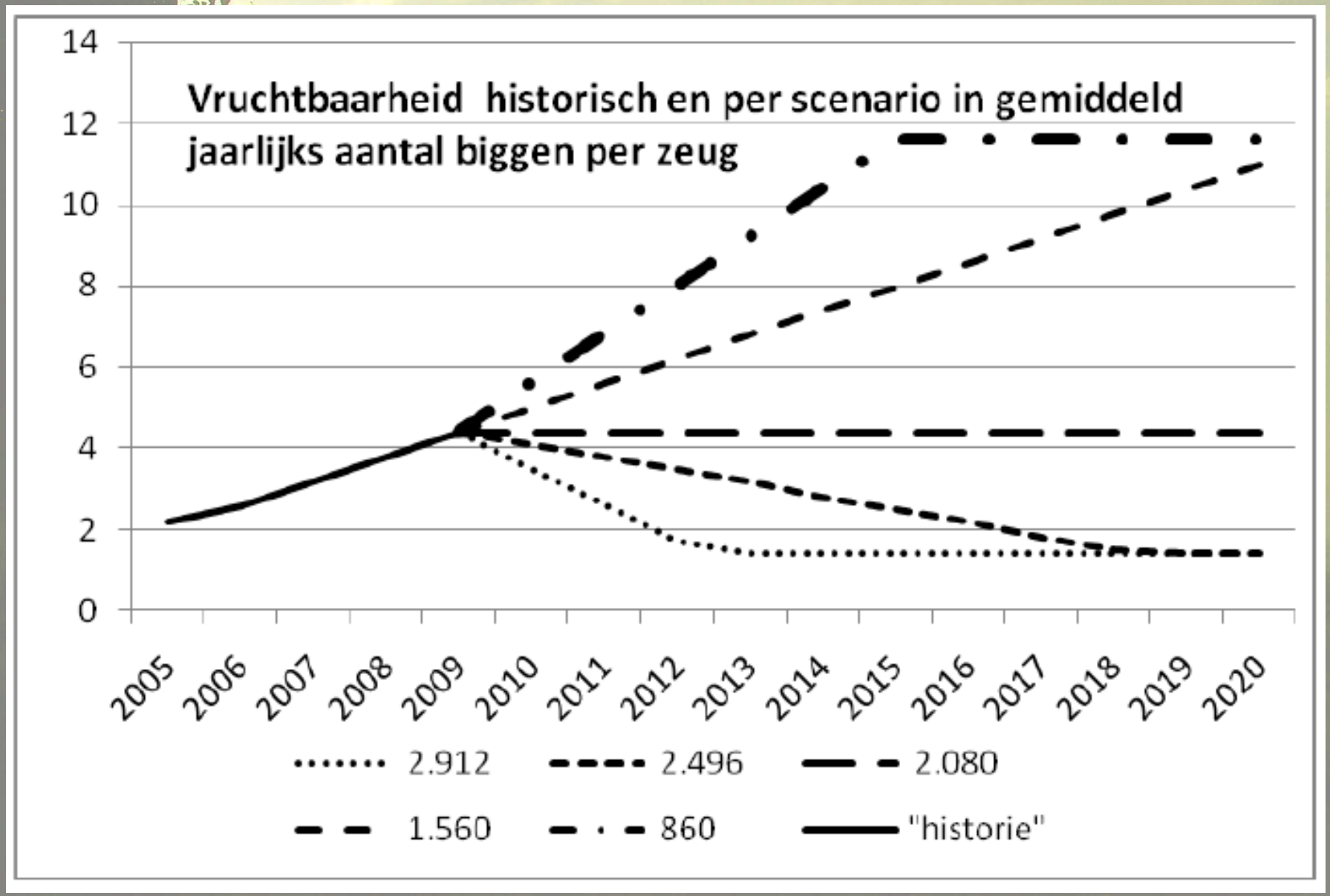
- Onder insecten loopt dat in de honderden miljarden
- Onder de vogels in vele tientallen miljoenen
- Zo'n 750.000 broedparen koolmezen - 1½ miljoen oudervogels -brengen per paar met gemak 20 jongen per broedseizoen groot
- Het aantal koolmezen stijgt van 1½ miljoen na de winter naar zo'n 15 miljoen in de zomer. Na de winter zijn er opnieuw die 1½ miljoen oudervogels. Bij de merel gaat het ook om forse totalen.
- Bij de overige soorten in totalen om de helft of een kwart. Realiteit is dat er meer dan 100 miljoen vogels jaarlijks een natuurlijke dood sterven
- Rol roofdieren: enige inperking voedsel- en leefgebied en overigens vooral profiterend van – veelal fataal - verzwakte dieren

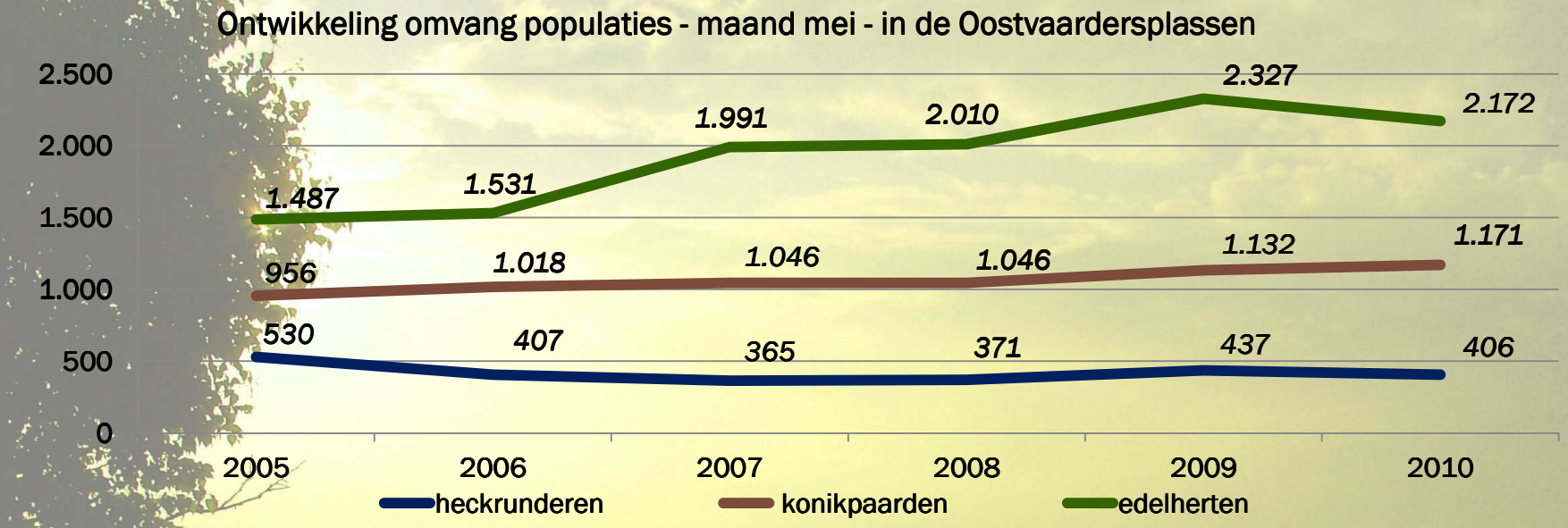
"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein

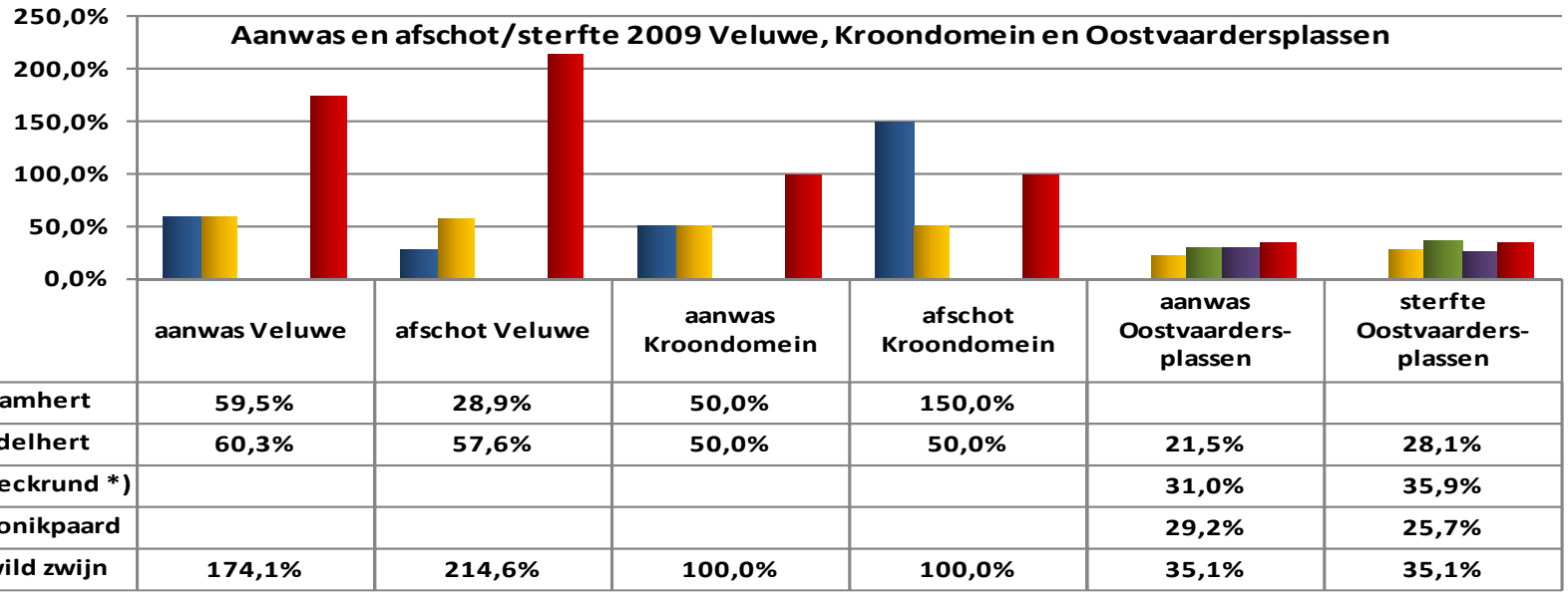
Hebzucht en schietlust

"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein

Vruchtbaarheid historisch en per scenario in gemiddeld jaarlijks aantal biggen per zeug
14
12
10
8
6
4
2
0
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2.912
2.496
2.080
1.560
860
"historie"

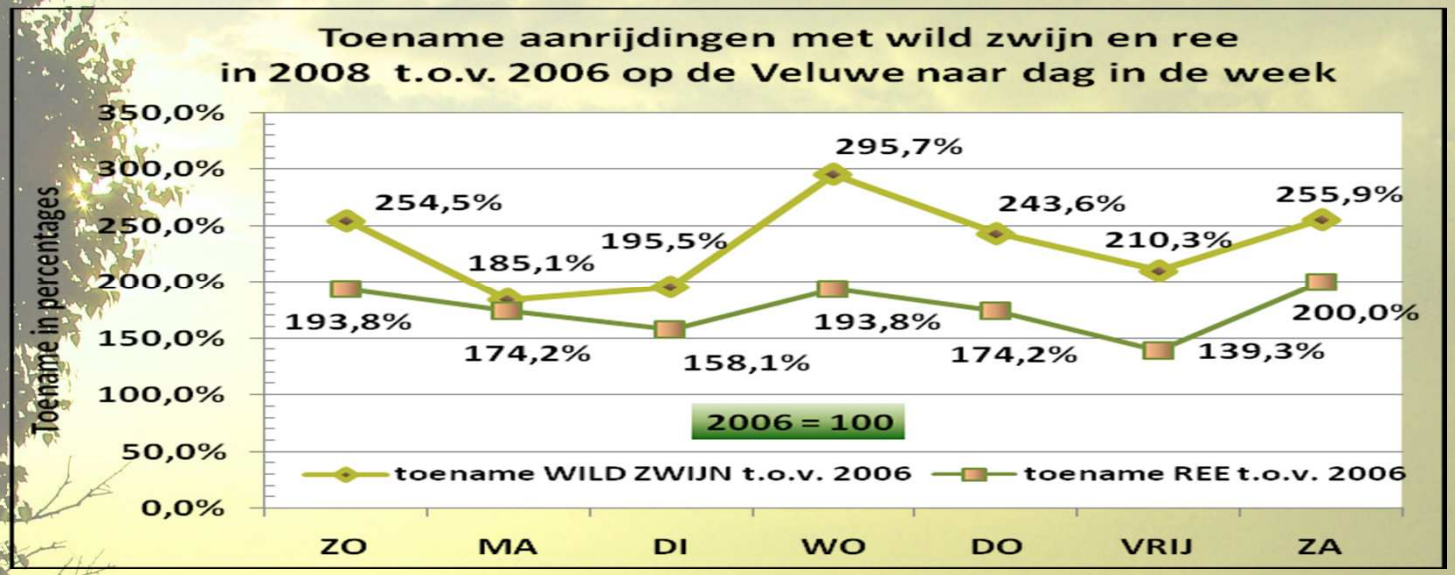

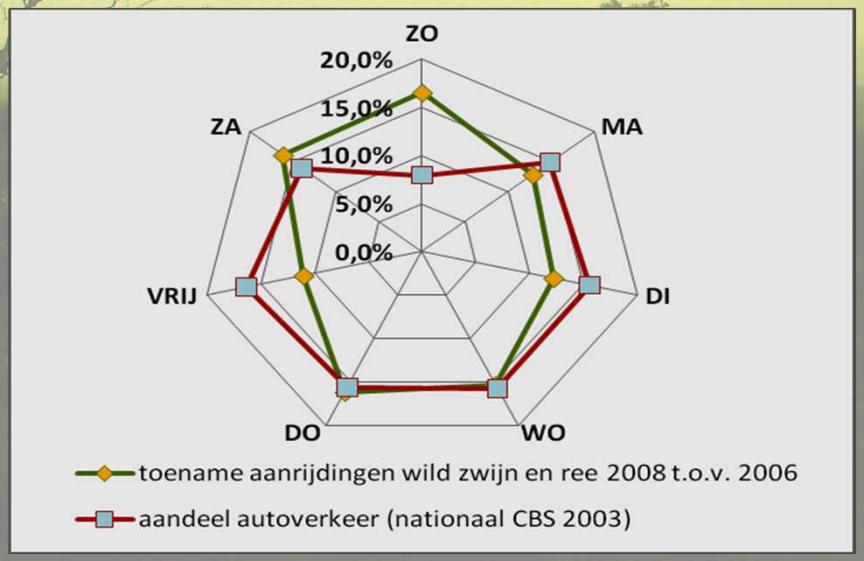
	aanwas Veluwe	afschot Veluwe	aanwas Kroondomein	afschot Kroondomein	aanwas Oostvaarders-plassen	sterfte Oostvaarders-plassen
damhert	59,5%	28,9%	50,0%	150,0%		
edelhert	60,3%	57,6%	50,0%	50,0%	21,5%	28,1%
heckrund *)					31,0%	35,9%
konikpaard					29,2%	25,7%
wild zwijn	174,1%	214,6%	100,0%	100,0%	35,1%	35,1%

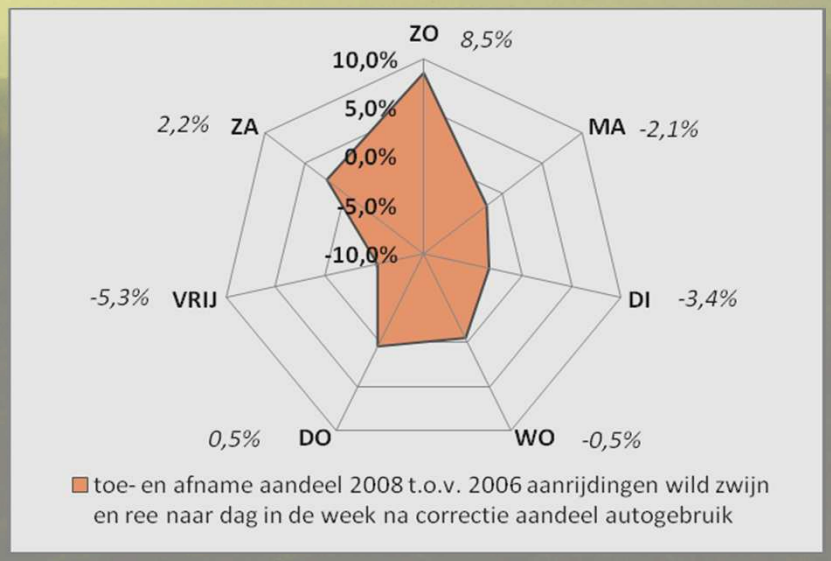
Marcel Vosssestein: op basis FBE Veluwe 2009, Faunabeheerplan 2004-2008 +ontheffing 2010 Kroondomein en Staatsbosbeheer, Oostvaardersplassen 2009 + fictieve toevoeging wilde zwijnen daar. *) na correctie aug. 2010

"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein

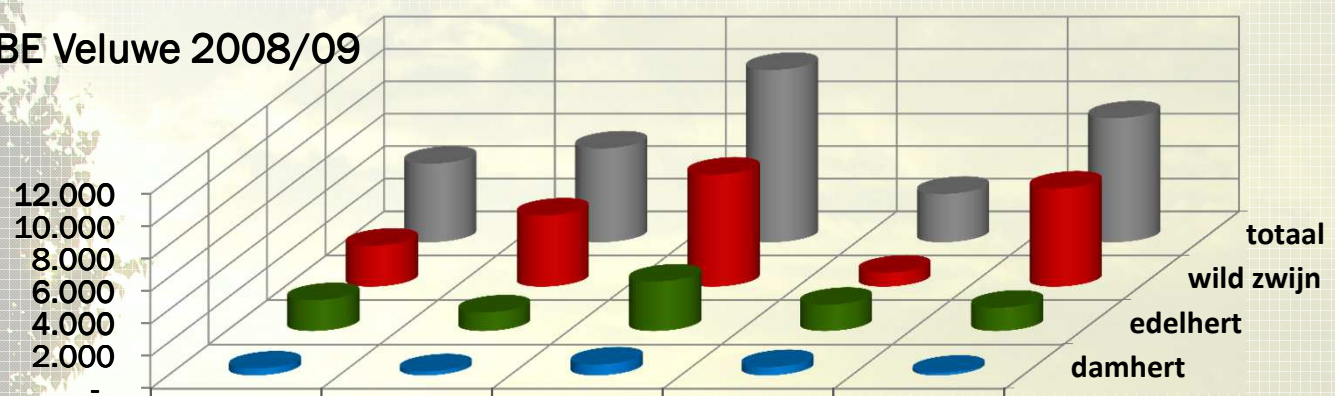

Uit de weergave van de extra aanrijdingen blijken de enorme toenamen onder wilde zwijnen en reeën.
Naar de dag in de week lopen de toenamen van aanrijdingen met reeën en wilde zwijnen opvallend parallel.

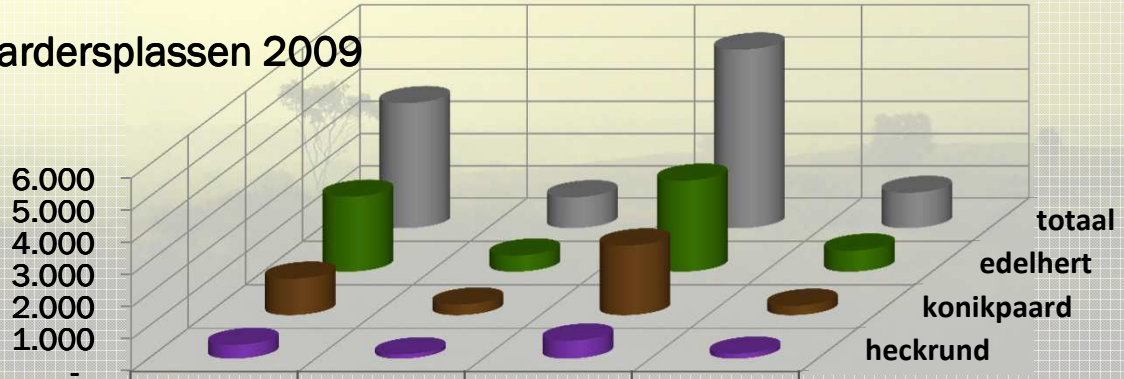

Beheer FBE Veluwe 2008/09

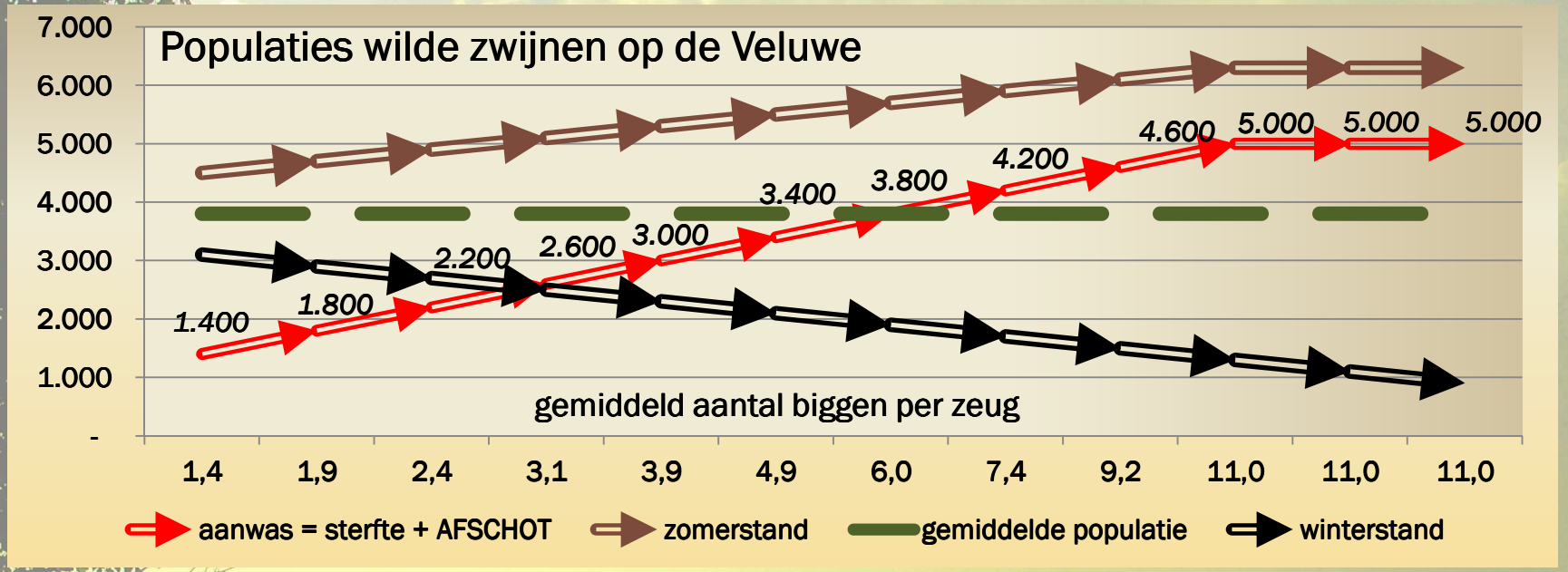
	stand voorjaar	aanwas	stand zomer	geplande populatie	gepland afschot
damhert	422	251	673	510	163
edelhert	1.900	1.145	3.045	1.612	1.433
wild zwijn	2.518	4.385	6.903	860	6.043
totaal	4.840	5.781	10.621	2.982	7.639

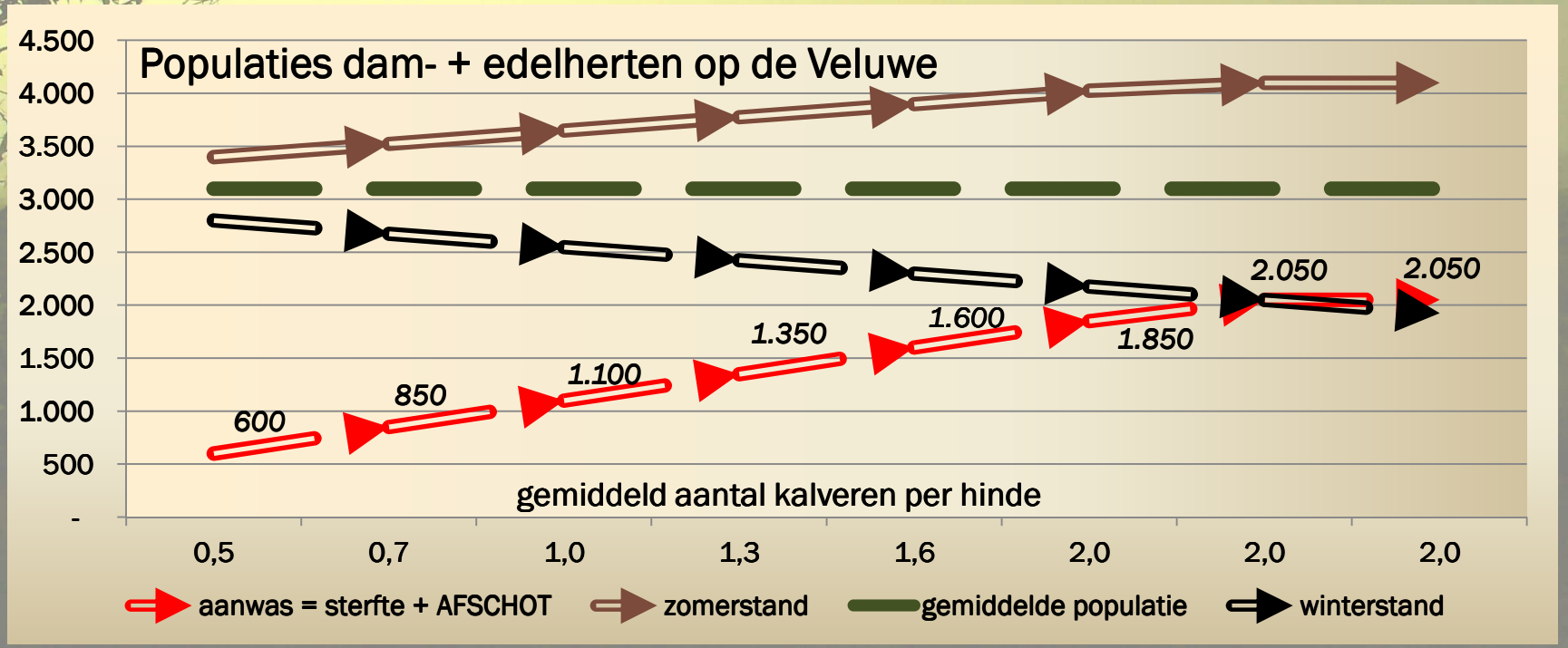
Beheer Oostvaardersplassen 2009

	populatie winter	aanwas	populatie zomer	sterfte
heckrund	426	132	558	153
konikpaard	1.132	330	2.163	291
edelhert	2.327	500	2.827	655
totaal	3.885	962	5.548	1.099

"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein

"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein

Omgaan met onze fauna

Flora- en faunawet **voorstel Wet Natuur**

intrinsieke waarde van de dieren ←-------- ***doelstelling*** ----------→ **benutten en oogsten**

begrenzen uitzichtloos lijden ←---------- ***praktijk*** ----------→ **duurzaam gebruik**

dieren en recreanten ←---------- ***winnaars*** ----------→ **jagers en terreineigenaren**

ECO-KEURMERK VLUCHTAFSTAND	**ONTOELAATBAAR > 100 METER**				**ZORGWEKKEND 50 - 100 METER**				**VERANTWOORD < 50 METER**			
de praktijk	**nu standaard minstens 300 meter**				**aanpassing blijkt snel mogelijk**				**< 50, maar > 30 meter**			
ECO-KEURMERK WILDZWIJN	**ONTOELAATBAAR > 110%**				**ZORGWEKKEND 55 - 110%**				**VERANTWOORD < 55%**			
biggen per zeug	**5,4**	**5,7**	**5,7**	**4,3**	**3,6**	**3,0**	**2,4**	**2,0**	**1,6**	**1,4**	**1,4**	**1,4**
aanwas in %-age t.o.v. winter	***180,0%***	***191,2%***	***157,7%***	***131,7%***	***110,0%***	***91,8%***	***76,7%***	***64,0%***	***53,5%***	***44,6%***	***37,3%***	***31,1%***
ECO-KEURMERK HERTEN	**ONTOELAATBAAR > 42%**				**ZORGWEKKEND 36 - 42%**				**VERANTWOORD < 36%**			
kalveren per hinde	**1,1**	**1,2**	**1,1**	**1,0**	**0,9**	**0,9**	**0,9**	**0,8**	**0,8**	**0,7**	**0,7**	**0,7**
aanwas in %-age t.o.v. winter	***50,0%***	***54,5%***	***49,1%***	***44,2%***	***42,0%***	***39,9%***	***37,9%***	***36,0%***	***34,2%***	***32,5%***	***30,9%***	***29,3%***

Is een eco-keurmerk faunabeheer – dat de vluchtafstand en de aanwas per soort begrenst - nuttig, nodig en ook haalbaar?

"Natuurlijke sterfte (on)menselijk?, zoektocht in het schemergebied van menselijke zorg, hebzucht en schietlust" - Marcel Vossestein